Ρεματιά Πεντέλης - Χαλανδρίου

φωτο: Μάνη Δημητρίου

Πεζοπορικός χάρτης
Περιοχής Χαλανδρίου

1:2.000

Ζύλινος Πρασιάς
Περιβαλλοντικό & Πολιτιστικό
Πεντέλης - Χαλανδρίου

Ταχυδρομική Διεύθυνση:
Μάρκου Μπότσαρη 2
152 33 Χαλάνδρι

Τηλέφωνο επικοινωνίας
210-3254165, 210-6820623,
Κιν. 6932-615627

e-mail: sosrematia@gmail.com

blog: sosrematia.blogspot.gr
facebook: sosrematia

Τις κατατμήσεις των μονοπατιών με GPS έκανε ο Μιχάλης Αντώνας και του Χάρτη συνέβαλε, η Πηνελόπη Μετσοβοκ / εκδόσεις ΑΝΑΒΑΣΗ
Ο Χάρτης βασίστηκε σε οχέδιο που δημιούργησε η εκπαιδευτικός Δάφνη Λιανοπαυλάκη, για το έργο «Στη Ρεματιά» (2014)
Οι εικόνες του πολιόου είναι ευγενική προσφορά του φωτογράφου Αντώνη Τσικνάκη.
φωτογραφίες φυτών και τοπίων : Μαρμάνη Δικαιάκου, Δάφνη Λιανοπαυλάκη, Αντώνης Ζιμάτεου
Ο Χάρτης τυπώθηκε στην Αθήνα, σε 2000 αντίτυπα, του Φεβρουάριο 2016

Επιχείρηση η ανδημοποιούνται του Χάρτη για μη κερδοσκοπικούς λόγους και χωρίς προσδοκίες επιβράβευσης, με συνοδοπορία στην πηγή.

ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΧΡΟΝΙΑ

Η πιο παλιά απεικόνιση της ρεματιάς Πεντέλης - Χαλανδρίου βρίσκεται στους Χάρτες της Αττικής (KARTEN VON ATTIKA), που επιμελήθηκαν οι Βαυαροί Ερνστ Κούρτιους, αρχαιολόγος και Γιόχαν Άουγκουστ Κάουπερτ, μηχανικός, όταν επισκέφθηκαν την Αττική το 1883. Η ύπαρξη της όμως μαρτυρείται και στα κλασικά χρόνια (5ο αι. π.Χ.) όταν ο Αριστοφάνης μιλάει για τα νερά της Πεντέλης στους "Ιππείς".

Την δεκαετία του '80, σε εκσκαφές επί της τότε Λεωφόρου Χαλανδρίου (στις όχθες της ρεματιάς) στον δήμο Μελισσίων, βρέθηκε στήλη όρου του 2ου αι. π.Χ. από πεντελικό μάρμαρο με την επιγραφή: «ΗΟΡΟ ΙΕΡΟ ΜΗΤΡ...». Πιθανόν να είναι η πρώτη επιγραφική μαρτυρία για την λατρεία της θεάς Δήμητρας. Ιερό της ίσως να βρισκόταν κοντά στις παρυφές της ρεματιάς, μέσα στην πλούσια σε βλάστηση γη, μαζί με άλλα αγροτικά ιερά όπως και αυτό της Ρέας-Κυβέλης. Μπορούμε να φανταστούμε τους πιστούς και τους ιερείς κρατώντας δάδες να ψέλνουν ύμνους προς τιμήν της θεάς και να ακολουθούν οι θυσίες ζώων πάνω στους βωμούς. Στην αρχαιότητα τα όρια μεταξύ των αρχαίων δήμων καθορίζονταν από γεωμορφολογικά «ορόσημα». Έτσι, η ρεματιά θα αποτελούσε και το βόρειο, φυσικό σύνορο του αρχαίου δήμου της Φλύας με τον γειτονικό δήμο Άθμονον (Μαρούσι).

Η ρεματιά υπήρξε η αιτία εποικισμού της Φλύας ήδη από τα προϊστορικά χρόνια (2600-2000 π.Χ.). Εκατέρωθεν του ρέματος, και από την μεριά του Αμαρουσίου (περιοχή Φραγκοκκλησιάς) υπήρχαν νεκροταφεία και ιερά που ανήκαν στο Άθμονον και τη Φλύα.

Πρόσφατα ευρήματα της πρώην Β΄Εφορίας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων (νυν Εφορεία Αρχαιοτήτων Ανατολικής Αττικής) επισημαίνουν την ύπαρξη Μυκηναϊκών τάφων πολύ κοντά στο ρέμα. Στην αρχαιότητα έθαβαν τους νεκρούς κοντά στα ρέματα γιατί αυτό είχε και συμβολικό χαρακτήρα (το πέρασμα στον Κάτω Κόσμο).

Το 2009-2010 κατά μήκος της ρεματιάς και σε μικρή απόσταση από αυτήν, παράλληλα προς την Λ. Πεντέλης, οι ανασκαφικές έρευνες της τότε Β΄ΕΠΚΑ αποκάλυψαν τμήματα οδοστρώματος που ταυτίστηκε με την οδό της λιθαγωγίας, αυτή που ακολουθούσε η μεταφορά των μαρμάρων από τη Πεντέλη μέχρι την Ακρόπολη. Αναμένεται ανεύρεση και νέων τμημάτων της οδού κοντά στη ρεματιά, σε όλο το μήκος της εντός των Δήμων Βριλησσίων και Αμαρουσίου.

Στα ρωμαϊκά χρόνια (1ο - 4ο αι. π. Χ.) τα νερά της ρεματιάς τροφοδοτούσαν το Αδριάνειο Υδραγωγείο (117μ.Χ.).

Ντόρα Τζεφέρη Αρχαιολόγος -
Εφορεία Αρχαιοτήτων Ανατολικής Αττικής (πρώην Β΄ΕΠΚΑ)

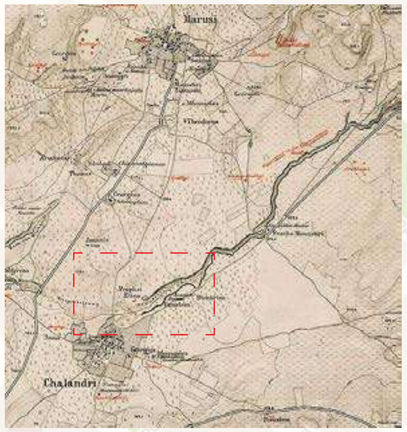

KARTEN VON ATTIKA

Α΄ περιοχή χαρτογράφησης (Χαλανδρίου)

Αγαλματίδιο της θεάς Κυβέλης, 2ος αι. μ.Χ.
Los Angeles County Museum of Art

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ

Ο Σύλλογος Προστασίας Περιβάλλοντος και Ρεματιάς Πεντέλης-Χαλανδρίου από το 1990 μετράει μικρές και μεγάλες νίκες.

Ειδικά για την περιοχή του Χαλανδρίου: Απομάκρυνση από την Α' Ζώνη πρατηρίου υγρών καυσίμων, παράνομης ταβέρνας, μάντρας οικοδομών, μαντριού με πρόβατα, ενός συνεργείου αυτοκινήτων, κ.α.. Στοιχειοθετούμε ποικίλες παρανομίες και διεκδικούμε τη διευθέτησή τους. Πέραν των νομικού περιεχομένου δράσεων μας, έχουμε εκδώσει το παραμύθι «Ο Θησαυρός της Ρεματιάς». Συνοδεύουμε μαθητές στα μονοπάτια της ρεματιάς. Τα καλοκαίρια οργανώνουμε τριήμερο αναψυχής και γνώσης για παιδιά πρώτων τάξεων δημοτικού. Για τους "μεγάλους" οργανώνουμε ενημερώσεις για περιβαλλοντικά θέματα, οργανώνουμε ποικίλες εκδηλώσεις και τους προσκαλούμε για περιπάτους, καθαρισμούς και άλλες δράσεις σε όλο το μήκος της ρεματιάς.

Κορυφαία διεκδίκηση μας είναι η οριοθέτηση και διευθέτηση του ρέματος. Επιπλέον, τακτικοί καθαρισμοί της κοίτης από κορμούς και φερτές ύλες ώστε να μην υπάρξουν ποτέ ξανά πνιγμοί ή υλικές ζημιές, προστασία και στήριξη των πρανών με φυσικά υλικά και μέσα, ανάδειξη αρχαιολογικών και μεσαιωνικών μνημείων (οδός λιθαγωγίας, πεντάτοξη γέφυρα της Δούκισσας Πλακεντίας).

Εργαζόμαστε για τον σχεδιασμό μονοπατιών περιπάτου αναψυχής σε όλο το μήκος της ρεματιάς από το Χαλάνδρι μέχρι την Πεντέλη. Συνεργαζόμαστε με την περιφέρεια και τις τοπικές αρχές για καλύτερα αποτελέσματα. Φιλοδοξούμε στο προσεχές μέλλον να χαρτογραφήσουμε και τις βορειότερες περιοχές της ρεματιάς, μέχρι τους πρόποδες του Πεντελικού βουνού.

Το. Δ.Σ. του Συλλόγου της Ρεματιάς

ΡΕΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΟΤΑΜΙΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Το νερό μέσα στην πόλη, αποτελεί ταυτόχρονα έναν πολύτιμο φυσικό πόρο και ένα δυσεύρετο ενδιαίτημα: Ως φυσικός πόρος, είναι απαραίτητος για την ύπαρξη της ζωής. Ως ενδιαίτημα αποτελεί χώρο διαβίωσης για ένα πλήθος φυτών και ζώων, δημιουργώντας μικρές οάσεις για τη βιοποικιλότητα μέσα στον αστικό ιστό. Επίσης, τα ρέματα και τα ποτάμια μέσα στην πόλη, λειτουργούν ως φυσικοί αεραγωγοί, επιδρώντας ευνοϊκά στο μικροκλίμα της περιοχής.

Στα αρχαία χρόνια, οι δύο ποταμοί της Αθήνας, ο Κηφισός και ο Ιλισός, θεωρούνταν- ιεροί και λατρεύονταν ως θεότητες. Τα ποτάμια αυτά τροφοδοτούνταν από ένα πλέγμα παραποτάμων, ρεμάτων και χειμάρρων. Πελαργοί φώλιαζαν μέσα στην Αθήνα, κοντά στις όχθες του Ιλισού, μέχρι τις πρώτες δεκαετίες του 20ου αιώνα. Στον Κηφισό και στον παραπόταμό του τον Ποδονίφτη, υπήρχαν πολλοί νερόμυλοι, σύμφωνα με τους χάρτες του Kaupert.

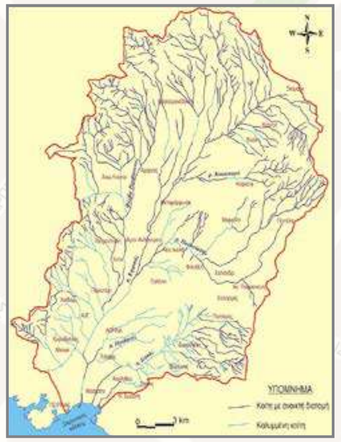

Ο χάρτης των Ρεμάτων είναι από την έρευνα του ΕΜΠ
"Εναλλακτικές πρακτικές παρέμβασης στα Ρέματα",
υπεύθυνη Μάχη Καραλή

Από το υδάτινο αυτό πλέγμα, σήμερα δεν απομένουν παρά ελάχιστα σπαράγματα. Ο Ιλισός έχει σκεπαστεί ολοκληρωτικά από τσιμέντο και άσφαλτο, ενώ ένα μοναδικό ακάλυπτο τμήμα της διαδρομής του είναι το μικρό κομμάτι δίπλα στο εκκλησάκι της Αγίας Φωτεινής. Ο Κηφισός ρέει υπογειοποιημένος, από το ύψος της Νέας Φιλαδέλφειας μέχρι τις εκβολές του. Ωστόσο, στον άνω ρου του, διασώζεται ακόμα ένα θαυμάσιο παραποτάμιο υπόλειμμά του. Ανάλογα παραποτάμια «κοσμήματα» διατηρούνται ακόμα στο ρέμα της Πικροδάφνης, σε τμήματα του Ποδονίφτη/ρέματος Πολυδρόσου (όπου συγκαταλέγεται και η ρεματιά Χαλανδρίου), καθώς και στην καρδιά της πόλης, στον Κεραμεικό όπου υπάρχει ένα τμήμα της κοίτης του Ηριδανού.

Τα λιγοστά αυτά απομεινάρια του υδάτινου παρελθόντος της Αθήνας, αποτελούν μέρος της φυσικής και της πολιτιστικής κληρονομιάς της πόλης, και ως τέτοια πρέπει να προστατευτούν και να αναδειχθούν.

Μαρτίνος Γκαίτλιχ, βιολόγος - περιβαλλοντολόγος

ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Το Χαλάνδρι οφείλει ακόμη και το όνομά του στη ρεματιά. Η πλέον αποδεκτή εκδοχή το θέλει να είναι «η ρεματιά του θείου»: χαλά=θείος (τουρκική λέξη, προσφώνηση των μεγαλύτερων σε ηλικία) και ντερέ= ρέμα.

Το 1928 κάπου 5.000 μικρασιάτες πρόσφυγες εγκαθίστανται σε 2 συνοικισμούς σε ακατοίκητη περιοχή με ελαιώνες και χωράφια που απλωνόταν προς τη λεωφόρο Κηφισίας. Μένουν σε ξύλινα παραπήγματα και σκηνές. Περίπου 10 χρόνια έζησαν μέσα στα νερά και τις λάσπες χωρίς στοιχειώδεις παροχές και κανόνες υγιεινής.

Μεταξύ 1934 - 1936 απαλλοτριώθηκαν εκτάσεις περί τις όχθες της ρεματιάς όπου και κτίστηκαν 62 μικρά πέτρινα σπίτια, τα οποία -το 1936- κατοικήθηκαν από 70-80 οικογένειες. Το χειμώνα η ρεματιά πλημμύριζε συχνά και οι γύρω δρόμοι γίνονταν αδιάβατοι.

Προπολεμικά αγαπημένος περίπατος των ντόπιων, στην Κατοχή ρεματιά περιφράχτηκε και ναρκοθετήθηκε από τους κατακτητές που την είχαν μεταβάλει σε αποθήκη πυρομαχικών.

Σήμερα παραμένει ένα από τα ομορφότερα και καλοδιατηρημένα αστικά ρέματα της Αττικής. Τα 6,6 χιλιόμετρά του ταξιδεύουν μέσα από την Πεντέλη, τα Βριλήσσια, το Μαρούσι και το Χαλάνδρι, όπου και έχει εγκιβωτιστεί πριν τη Λεωφόρο Κηφισίας σε υπόγειο αγωγό που καταλήγει κοντά στο γήπεδο της Φιλοθέης.

Χάρη στις παραρεμάτιες κοινωνίες και κυρίως στον Σύλλογο Προστασίας της Ρεματιάς το ρέμα έτυχε ειδικής προστασίας, με την έκδοση (το 1995) του Προεδρικού Διατάγματος (ΦΕΚ 659/Δ/95): *«Χαρακτηρίζεται ως προστατευόμενη περιοχή και τοπίο το ρέμα Πεντέλης - Χαλανδρίου, η κοίτη και τα πρανή αυτού κι οι παραρεμάτιες εκτάσεις που βρίσκονται σε εντός και εκτός σχεδίου περιοχές των Δήμων Χαλανδρίου, Αμαρουσίου, Βριλησσίων, Μελισσίων και των κοινοτήτων Παλαιάς και Νέας Πεντέλης...».*

Μέσα στα όρια της περιοχής καθορίζονται ζώνες προστασίας Α και Β με ρυθμίσεις για τις χρήσεις γης, τους όρους και περιορισμούς δόμησης αλλά και ειδικότερες ρυθμίσεις και απαγορεύσεις.

Η Α' ζώνη χαρακτηρίζεται προστατευόμενος φυσικός σχηματισμός. Επιτρέπεται η κατασκευή έργων προστατευτικής και περιβαλλοντικής διευθέτησης που δεν αλλοιώνουν τη φυσιογνωμία του ρέματος.

Για την ευρύτερη σε έκταση Β' ζώνη, "προστατευόμενο αστικό τοπίο", ισχύουν αυστηροί περιορισμοί εξίσου για τη δόμηση και τις ρυπαίνουσες χρήσεις. Ωστόσο, προϋπάρχοντα καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος παραμένουν ή έχουν επεκταθεί. Κάποιοι συνεχίζουν να αποθέτουν μπάζα και σκουπίδια ή να κόβουν δέντρα. Επιπλέον, ιδιοκτήτες καταπατημένων εκτάσεων μέσα ή δίπλα στα πρανή τις έχουν μετατρέψει -στην καλύτερη περίπτωση- σε υπαίθριους χώρους στάθμευσης και κήπους.

Το 1947 κατασκευάστηκε η γέφυρα στην -μετέπειτα- οδό Γρ. Γυφτόπουλου. Δέκα χρόνια αργότερα ακολούθησε μια ακόμη οδική διέλευση με γέφυρα στην οδό Κ. Βάρναλη.

Το 1981 φτιάχτηκε το θέατρο της ρεματιάς που κάηκε το καλοκαίρι του 2015 και ξαναστήθηκε σε λιγότερο από έναν μήνα. Στα τέλη της δεκαετίας του '80 η ενεργοποίηση ομάδας κατοίκων του Χαλανδρίου (εκείνοι που συγκρότησαν τον πυρήνα του μετέπειτα συλλόγου προστασίας της Ρεματιάς) απέτρεψε τη δημιουργία πάρκου αναψυχής τύπου Ντίσνεϋλαντ. Το 2004 αποκρούστηκε μια ακόμη προσπάθεια της δημοτικής αρχής, για τοποθέτηση καμερών ως ενίσχυση της πυροπροστασίας.

Η κατασκευή της Αττικής Οδού επέφερε το μπάζωμα τμήματος της Ρεματιάς και υπόγεια διευθέτηση της κοίτης. Η διάνοιξη –το 2014- της οδού Φραγκοκλησιάς, διπλής διέλευσης, στα όρια Χαλανδρίου, Βριλησσίων και Αμαρουσίου, προκάλεσε σοβαρά-κυκλοφοριακά προβλήματα και επιβάρυνε το μικροκλίμα.

Το. Δ.Σ. του Συλλόγου της Ρεματιάς

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- πηγή
- κιόσκι
- τραπεζάκι πικ-νικ
- σημείο εισόδου σε μονοπάτι
- σημείο εισόδου στην κοίτη
- Θέατρο Ρεματιάς
- αδιέξοδο
- επικίνδυνο σημείο
- παιδική χαρά
- πεζογέφυρα
- εκκλησία
- περίφραξη
- μονοπάτι με σκαλιά
- πλακόστρωτο
- δευτερεύον μονοπάτι
- κύριο μονοπάτι
- πορεία χωρίς μονοπάτι
- ΖΩΝΗ Α
- ΖΩΝΗ Β

Βάσει του Π.Δ. ΦΕΚ 659/Δ/1995

- κτήρια
- ρέμα
- κοίτη

ΧΛΩΡΙΔΑ

Μια υδάτινη διαδρομή με στοιχεία φυσικής βλάστησης έντονα και εμβληματικά είναι η Ρεματιά μας. Με το πεύκο να έχει εξαπλωθεί στα περισσότερα σημεία, τις κουτσουπιές, τα πλατάνια στολισμένα με κισσούς να οριοθετούν ανάμεσα στις καλαμιές τα περάσματα της ροής και τα αρτεσιανά νερά αλλά και τους ευκαλύπτους να δημιουργούν οάσεις δροσισμού και αντιπυρικές ζώνες ταυτόχρονα, η Ρεματιά είναι μία διαδρομή «περιπέτειας» που οριοθετείται από τα δέντρα της, ένας περίπατος αναψυχής, ένας ανοικτός χώρος βιο-μάθησης. Ο υπόροφος, δίνει περισσότερα «εμπόδια» και «κρυψώνες» στην εξερευνητική αυτή πορεία με τις πικροδάφνες, τις αγριελιές, τα σχίνα, τα πουρνάρια, τα κιτρινόξυλα, τα βάτα και τις λυγαριές. Έτσι, η αναζήτηση αρχίζει κι όσο προχωρούμε ανά εποχή, θα βρούμε χαρακτηριστικούς σπλώνους, ρεζέντες, δρακοντιές, ίριδες, λαδανιές και αγριοστάθουρα. Τη θαυμάσια εικόνα του βοτανικού περιπάτου ιδιαίτερου φυσικού κάλλους ολοκληρώνει το... εδώδιμο τμήμα με συκιές, φιστικιές, αμυγδαλιές, μουριές καθώς και μάραθους και πολλά αρωματικά φυτά όπως το θρούμπι, ενώ τις εποχές «ανοίγουν» μικρά λουλούδια όπως οι παπαρούνες, οι μαργαρίτες, οι μολόχες, οι ανεμώνες...

Ας μη λησμονούμε ότι σε παλαιότερα χρόνια, από την αρχαιότητα, η Ρεματιά ήταν κυρίως δρυοδάσος και καλό είναι να φροντίσουμε να επαναφέρουμε έστω κι έναν μικρό πληθυσμό από βελανιδιές...

Περί τα 150 είδη φυτών είναι καταγεγραμμένα στη Ρεματιά μας, το 80% περίπου ενδημικά. Ένας φυσικός «ελληνικός κήπος» διατρέχει την πόλη μας. Στοιχείο πολιτισμού και εκπαίδευσης, για μικρούς και μεγάλους.

Νίκος Θυμάκης, γεωπόνος
Επιτ. Πρόεδρος ΕΣΕΦΥ
Μέλος «Συνέργεια-Hellenic Garden Team»

ΠΑΝΙΔΑ

Η πανίδα της ρεματιάς Χαλανδρίου χαρακτηρίζεται από αξιοσημείωτη ποικιλότητα. Παρά τη συρρίκνωση που έχει υποστεί σε αρκετά σημεία, το ρέμα αυτό εξακολουθεί να αποτελεί ένα σημαντικό καταφύγιο για τη φύση μέσα στην πόλη, φιλοξενώντας πλήθος πουλιών, καθώς και πολλά άλλα είδη ζώων, όπως βατράχια, χελώνες, σκαντζόχοιρους, νυχτερίδες, αλεπούδες, λιβελούλες, πεταλούδες κ.ά.

Ειδικότερα, ως προς τα πουλιά, στη ρεματιά έχουν καταγραφεί πολλά είδη που είναι χαρακτηριστικά των δασικών και των παραποτάμιων ενδιαιτημάτων. Αν μάλιστα συνυπολογίσουμε και τα είδη που απαντώνται στις παραρεμάτιες αστικές περιοχές, καθώς και εκείνα που ζουν στις ημιορεινές περιοχές του ανώτερου τμήματός της, τότε ο συνολικός κατάλογος των πουλιών της ρεματιάς ξεπερνά τα 60 είδη.

Εκτός από τα κοινά είδη της ευρύτερης περιοχής της πόλης (όπως ο σπιτοσπουργίτης, το περιστέρι, η δεκαοχτούρα και η καρακάξα), ολόκληρο το χρόνο μπορούν να παρατηρηθούν και πολλά άλλα, λιγότερο «αστικά» είδη, όπως ο κότσυφας, η σταχτοσουσουράδα, ο καλόγηρος, η καρδερίνα, ο φλώρος, το ακαρθάκι, ο μαυροτσιροβάκος και ο τρυποφράχτης.

Το χειμώνα, συνηθισμένα είδη είναι ο καρβουνιάρης, ο δεντροφυλλοσκόπος, και η λευκοσουσουράδα, ενώ σε κοπάδια απαντώνται οι σπίνοι και ιδίως τα ψαρόνια. Τυπικός και πολύ κοινός χειμερινός επισκέπτης είναι και ο κοκκινολαίμης, αν και κάποια άτομα του είδους αυτού μένουν όλο το χρόνο και δεν αποκλείεται να φωλιάζουν στην περιοχή.

Την άνοιξη και το καλοκαίρι απαντώνται πολλά συνηθισμένα μεταναστευτικά είδη πουλιών, όπως ο σταχτομυγοχάφτης και η ωχροστριτσίδα. Επίσης, αν και είναι πλέον αρκετά σπάνιο, το αηδόνι είναι χαρακτηριστικό πουλί της ρεματιάς Χαλανδρίου. Αυτές τις εποχές μπορούν να παρατηρηθούν και οι σταχτάρες, καθώς διάφορα είδη χελιδονιών, εκ των οποίων το σπιτοχελίδονο φωλιάζει σε κάποια κτήρια στις γύρω περιοχές.

Ο γκιώνης είναι σίγουρα το χαρακτηριστικότερο νυκτόβιο της ρεματιάς, ενώ η κουκουβάγια απαντάται περισσότερο σε γειτονικά ημιαστικά μέρη. Από τα ημερόβια αρπακτικά, το βραχοκιρκίνεζο μπορεί να παρατηρηθεί όλο το χρόνο, ενώ κάποια άλλα είδη εμφανίζονται κυρίως το χειμώνα, όπως π.χ. η γερακίνα και το ξεφτέρι.

Τέλος, μία πρόσφατη προσθήκη στη βιοποικιλότητα της ρεματιάς είναι ο πράσινος παπαγάλος. Σμήνη του είδους αυτού, έχουν τακτική παρουσία στη ρεματιά τις τελευταίες δεκαετίες και μάλιστα το είδος αυτό έχει πλέον εγκατασταθεί στην περιοχή, όπως άλλωστε και σε πολλά μέρη τού λεκανοπεδίου Αττικής.

Μαρτίνος Γκαίτλιχ, βιολόγος - περιβαλλοντολόγος

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- κιόσκι
- τραπεζάκι πικ-νικ
- σημείο εισόδου σε μονοπάτι
- σημείο εισόδου στην κοίτη
- Θέατρο Ρεματιάς
- αδιέξοδο
- επικίνδυνο σημείο
- παιδική χαρά
- εκκλησία
- περίφραξη
- πεζογέφυρα
- μονοπάτι με σκαλιά
- πλακόστρωτο
- δευτερεύον μονοπάτι
- κύριο μονοπάτι
- πορεία χωρίς μονοπάτι
- ΖΩΝΗ Α
- ΖΩΝΗ Β

Βάσει του Π.Δ. ΦΕΚ 659/Δ/1995

- κτήρια
- πηγή
- ρέμα
- κοίτη

ΠΕΡΠΑΤΩΝΤΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΧΑΡΤΗ

Ο χάρτης που κρατάτε στα χέρια σας απεικονίζει ένα τμήμα της ρεματιάς Πεντέλης –Χαλανδρίου , που ξεκινάει από το κέντρο του Χαλανδρίου και φτάνει μέχρι την περιοχή του Αγ.Αθανασίου στο Πολύδροσο. Το χαρακτηριστικό της περιοχής είναι η ύπαρξη φυσικών μονοπατιών , που επιτρέπουν μικρές και μεγάλες βόλτες σε γωνιές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους.Εκεί όπου δεν υπάρχει μονοπάτι,ο περιπατητής μπορεί να επιχειρήσει τις προτεινόμενες πορείες που αφορούν τα πιο «άγρια», κρυφά σημεία. Σε αρκετές περιπτώσεις η πορεία διακόπτεται από ιδιωτικές περιφράξεις που, δυστυχώς, φτάνουν στα όρια της κοίτης. Για όποιον διαθέτει τον κατάλληλο εξοπλισμό, η πορεία μέσα στην κοίτη αποτελεί μια ελκυστική εναλλακτική δυνατότητα.

Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να λάβετε υπόψιν τις δυσκολίες που μπορεί να προκύψουν σε όλο το μήκος των διαδρομών, ιδίως εφ΄όσον συνοδεύετε μικρά παιδιά. Ιδιαίτερη προσοχή απαιτούν απόκρημνα σημεία όπου τα πρανή έχουν υποστεί διάβρωση. Είναι απαραίτητο να φοράτε αντιολισθητικά παπούτσια και άνετα ρούχα .

Επισημαίνουμε τέλος τη μεγάλη επικινδυνότητα της ρεματιάς, όπως και όλων των ρεμάτων, σε περίπτωση βροχόπτωσης!